

Kakó resnične so besede:

„Naj bolj čmerikasti kos pravdoskázata pa je njegov jezik, on je njegov meč, plug, sulica in njegovo bogastvo. Je pa njegov jezik špičast in silno gibčen, z njim on toliko luska, ropoče, ropota, poka in klepeče, de ni čudo, če tistiga, kteriga je pod koš dobil, prekucne v strašno brezno nepokoršine, hudobije in pogube.“

Kmetje, ljubi kmetje! varite se za božjo voljo taciuh goljufov, ki se po nemško „Winkelschreiber“, to je, kótni pisáci ali pisáci za vóglam imenujejo, sosebno v sedanjim času; varite se, pravim, sosebno v sedanjim času, zakaj zdaj je njih žetev; zdaj, ko je glavna prostiga kmeta z nepotrebnim dvomenjem (eviblanjem) napolnjena, se takimu merčesu od veselja serce reži; zdaj on podpihuje in pravico očitno krivico imenuje, de bi se kdorkoli spuntal, dobro vedóč, de potem tožbe nasledijo, ktere njegovo mavho redijo. Kakó velika grehóta je to! Pa kaj to njemu mar? — In kako bo tudi tak človek pravico ljubil, pravico, ki ga je zavolj goljufije, pijanstva ali lenóbe morebiti iz dobre službe pahnila? — Gola resnica je, de so kotni pisáci večidel izverženi cesarski uradniki, pijanstvu udani nekdanji pisarji pravdnih dohtarjev in pa — in sicer nar nevarniši — grajšinski pisarji in oskerbniki, ki so zavolj eniga ali družiga pregreška ob službo prišli.

Si žolč ohladiti in ob enim v svoji nadlogi kakošín krajcar zaslužiti, veli tak hudobnež kmetam, de se jim, kakor se je on sam z lastnimi očmi iz grajskih bukev in pisem prepričal, velika velika krivica godí, če ravno ni nič res. Kdo mu rajši verjame, kot revni kmet?

Začne se precej z grajšino tožiti, dokler vse svoje suho in sirovo zatoži; kajti dohtar Zmota ga pri vsaki zgubljeni tožbi prepriča, de je po krivici sklenjena, de naj le naprej toži (apelíra), on dobro vé, de mora dobiti. Povejte, ni le to hudóba v človeški podobi? —

Zakaj pa de se imate teh sleparjev sosebno v sedanjim času varovati, bote precej slišali.

Z žalostnim sercam sim zvedil, de je nek takošín slepár kmete v Šnepergu podšuntal, zunej štiber, to je cesarskih davkov, prihodnjič nobenih drugih odrajtovati in — razun prejemovavca cesarskih štiber — vse druge uradnike (Beamten) izpokati.

Kmetje so šuntarju verjeli, se z njim v grajšino podali in rečenim gospódam napovedali, jim, ako se v 8 dneh ne poberó, pot pokazati; oskerbniku so pa neki čló po življenji stregli. Sreča, de ga domá ni bilo. —

To vsak vé, de ne beró vsi kmetje Novíc, de te-dej niso vsim znani lepi uki Novíc zastran nove vladíje. Pa so jim mogle oznanjene biti undanšnje oznanila c. k. poglavarstva, de ima zared štiber in drugih davkov vse tako dolgo pri starim ostati, dokler ne bo polajšanje po gosposki očitno na glas dano, in de bodo vsi izancam enaki hudodeleci zdaj brez odlašanja po stojni sôdbi (Standrecht) obsojeni in po primeri svojiga pregreška tudi ob glavo djani.

Nekteri kmetje so tako nespametni, de večkrat imenovanim puntarjem bolj verjamejo, kot natisnjenim (drukanim) cesarskim poveljem. —

Práv lepo tedej prosim: Naj jih podučí, kdor pri njih kaj veljá, v kolikšno nevarnost jih zapelje tak šuntar, de od svojiga sklepa še o pravim času odstopijo; šuntarja pa naj v oblast gosposke dajo. Pravijo, de je taciuh kervopivceov nekaj čló iz mést na kmete šlo, ljudí šuntat, de bi si svoje mošnjice napolnili. — Kmetje! zvezíte jih, te rogovilaste cigane, in izročíte jih gosposki, de prejmejo zasluženo plačilo. Sicer pa poterpljenje imejte! Gotovo bo pod novim vladarstvom boljši za vas, zakaj naš svitli Cesar so dobri, kot duša, in so prepričani, de je treba mar-

sikteró reč polajšati, tode — kakor ste že slišali — to se nemore tako hitro zgoditi, ko bi pihnil. Torej še enkrat: poterpljenje, poterpljenje! —

J. Navratil.

Oglas ilirskiga poglavarstva.

Stojna sôdba (Standrecht) je že oznanjena vsim puntarskim razbojnikam!

Iz Ljubljani.

Jutro bo izverstni veliki zbor deželnih stanov v Ljubljani. Mi gotovo vémo, de bojo deželni stanovi take prošnje presvitlimu Cesarju na Dunaj poslali, de bojo kmetam kakor gruntnim gosposkam, pa tudi vsacimu rodoljubnimu Slovencu práv. — Upati smémo, de jih bo, kar koli bo mogoče nova vlada vslíšala. Pričakujmo tedej veselo in mirno! —

Verli Krajnci, ki na Dunaji prebivajo pa svojo domovíne ne pozabijo, so poslali prošnje na deželne stanove, de naj jih v imenu krajnske dežele vladi na Dunaj pošlejo. Te prošnje zadevajo naš dragi materni jezik, slovenske male šole, šole za kmetijstvo, davke i. t. d. Bog Vas živi verle domoročce! —

V čertek so gospodje modroslovci v Ljubljani slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo za podarjeno novo vladbo v Križanski cerkvi napravili, pri kteri so razun več družih gospodov tudi naš deželni poglavar Welsersheimb, kteriga cela dežela serčno ljubi in spoštuje, pričjóci bili. —

Iz dežele.

Z veseljem oznamimo, de se zdej po Krajnském nič kaj posebniga ne sliši od puntarje in razvujzdanošti: mir in pokoj je med nami in naj tudi ostane. —

V Krajnji znese število národne straže čez 200 glav. Tudi na Verhniki so napravili národno stražo, ktera obstoji iz 18 glav; v Postojni jih je pa neki še več. — Tako je pravo. —

Kakó bomo konstitucíjo po slovensko imenovali?

Konstitucíja je tudi slovenskim deželam tako velika dobrota, de zasluži dobro slovensko ime. Beseda „ustava“, „ustav“, ktero nekteri Čehi, Poljci, Horvatje rabijo, ne veljá nič, zato kér nič gotoviga ne pomeni in čló nobeniga zapopadka človeku ne da. Nam so Horvatje, Čehi in Poljci tudi v slovstvih rečéh spoštovani in dragi bratje — pa tega nam ne bojo za zlo vzéli, de smo v marsikteri reči bolj zbirljivi, kot oni. Kako slabo je — na priliko — njih beseda ark, arkuš (Bogen) pri papirji. Arcus, Bogen pri zidu (naš obók) naj bo! akoravno je tudi za ta pomenik ptuja beseda — pri papirji pa čló nič ne veljá. — Naš mnogospoštovani Slovenec, sedanji korar, gosp. Jožef Poklukar, so nam svetovali, de naj bi konstitucíjo sovlado imenovali, zató kér pri ti vladbi Cesar z ljudstvom vred vladuje. Ali bi ne bilo práv, de bí to besedo v slovenski jezik vpeljali? Kdor kaj boljšiga vé, prosimo, naj nam oznani, de bomo vse prevdarili, nar boljši pa obderžali.

Vredništvo.

Slovenskim vinorednikam!

Veliko lepiga, sosebno kar je našim kmetovavcam koristniga, sim že v Novicah bral. Učeni možjé, razumni kmetovavci, in čló prosti kmetje so svojim rojakam po Novicah marsikaj pokazali, kar poprej ni bilo sploh znano.

Po vsih stranéh naše ljube dežele se umni možjé vsak po svojim znanji ženejo, ter gledajo, svoje skušnje po Novicah razznaniti, si pridelke množiti, boljšati, jih zlahtniti. Ta izgled me je podbodil, tudi svojo mervico na oltar domovine položiti, ter svojim rojakam priobčiti, kar sim mnogo lét v vinoreji skusil.